

sam prepričal, da še v cerkvi pri orglah, med pridigo čita ta, in druge temu enake liberalne liste. Kaj pa velečastiti gospod župnik k temu rečejo? Ali jim mar ni znano to, kar vejo že tri župnije? Hej vrli Št. Iljčani! s kora z liberalcem, naj doma v svojej celici bere sv. katoliškej cerkvi in milemu slovenskemu narodu nasprotne liste, kder ga ne bodo č. g. župnik s pridigo motili, k orglam postavite pa če se ne poboljša enega domačih fantov, ki si morajo po tujih župnijah kot organisti svoj bori kruh služiti „Klerikalec“.

Od Svetinji. (Posnemajte!) V nedeljo t. j. 14. januarja imel je naš krajni šolski svet sejo pod predsedništvom vrlega narodnjaka g. Josipa Simoniča, veleposestnika v Ivanjkoveh. Najpred obravnavalo se je zidanje novega šolskega poslopja, in pri tem videlo se je, da so Svetinjcane resen jako vneti možje za šolo in njeni napredek. K sklepu se je stavil pa je izvrstni narodnjak gosp. Franjo Vraz, kmet v Ceroveh, ta-le predlog: Krajni šolski svet Svetinjski naj od danes v slovenskem jeziku uraduje. — Ta predlog se je z veseljem enoglasno sprejel. To je res velik korak. Nedvomno je, da se narodna zavest bolj in bolj razširja. Sedaj ko je volitev predstojnikov, najlepša prilika je, da zahtevate slovensko uradovanje tudi pri občinah. Predstojniki Svetinjski, tudi vi pokažite, da ljubite res mili slovenski jezik. Pokažite, da ste značajni možje ter ne poslušajte nesramnih Judežev, ki zatajujejo jezik svoje ljube matere, ki jih je rodila. Tedaj pogumno, neustrašno naprej!

Narodnjak.

Sv. Urban pri Ptui. (Mlad šnopsar.) V 2. št. „Gospodarja“ je bil od tod dopis o požaru, kateri je na starega leta den vpepelil dvojno pohištvo blizu cerkve, eno pa močno poškodoval. Tukajšnjim žandarjem se je posrečilo dobiti v pest požigalec. Doma je na Strazah pri sv. Roprtu v Slov. goricah. Ime mu je Jožef Rojko. Star je 16 do 17 let. Obstal je da je uže na četrlih krajih užgal. Vprašan zakaj je to storil, je odgovoril, da se je „šnopsa“ napil in žveplenkami užgal potem, „ker se mu je dopadlo, da takó lepo gori.“ — Fant res kaže na obrazu, da „šnops“ ljubi. Bled, upadlega lica, zanemarjene obleke, slabo izrejen, je ta mlada pošast podučljiv izgled, kam pelje pijača žganja. Škoda, ki jo je samo pri sv. Urbanu napravil, se ceni nad 1200 goldinarjev. — Nesrečnežem so dobri farani radi pomagali. Tudi naš svitli cesar so na prošnjo, kot blagi oča vseh, lepo pomoč poslali. Bog jih naj ohrani! Bog njim naj poplati! —

Iz Konjic. (Slovenski župani, ne pljuvajte v lastno skledo.) Nemškutarji očitajo mnogim županom, da so prošnje do državnega zbora zaradi enakopravnosti Sloven-

cev z drugimi avstrijskimi narodi samovoljno podpisali, pa niso bili sklicali občinske odbore. V tem oziru se našim županom krivica stori. Le tisti župani, ki so Miheličevo prošnjo podpisali in prosili, da bi se šole in sodnije čisto ponemčevale, da bi kmeti Slovenci le nemške odloke in razsodbe prejemali, le tisti niso se upali, pred občinske zборе stopiti, ter Miheličevo, Slovincem škodljivo prošnjo predlagati in jasiti. Jeden teh vbogih in zapeljanih županov je znani Matijec iz Skomra pri Vitanji. Vlekel je zmirom z nemškutarji, za poštene Slovence, ki so mu svetovali, zapustiti nevarno in nenaravno pot judeštva, ni maral. Obljubil je nekokrat da se bo spokoril, ali zapleten je bil vže preveč v mreže nemčurske. Uzroki in nasledki so zdaj vsakemu očitvidni in jasni. Z zloglasnim Braunseis-om, pisarjem Vitanjskim, je odril vboge rezerviste, ter jih goljufal za krvavo zasluženi denar, več ko za 200 goldinarjev. Oba sta zategadelj zatožena zavoljo goljufije in se bode skoraj vršila obravnava pred okrožno sodnijo v Celji. Okrajno glavarstvo celjsko je tudi Matijec-a vže kot župana odstavilo, kar se tem bolje odobruje, ker nima pri srenji nobenega zaupanja več. Obžalujemo Matijec-a, ker vemo, da je bil zapeljan, ali naj bode on pravi kažipot vsem nemčurkim županom, ki so pljuvali v lastno skledo. Mi se še vendar nadajamo, da bodo tudi tisti župani skoraj razvideli, da so le sredstvo zagrizenim nemčurjem Vitanjskim, Konjiškim in Loškim, razvideli bodo, da jih zlorabijo. Naj se ti zapeljani Slovenci zdramijo, naj kažejo sovražniku hrbet in naj se podajo zopet v blago krilo blage svoje matere slovenske. Žalostna osoda in velika nesreča Matijec-eva naj jih v tem spodbuja; to želi vsak pošten rodoljub.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Ruski minister plem. Giers mudil se je tri dni na Dunaji, bil od cesarja sijajno sprejet, k mizi povabljen in sploh mnogo spoštonan. Pravijo, da je to dobro znamenje miru. Bog daj! — Gosposka zbornica obravnava sedaj šolsko in obrtnijsko postavo. Obedve ste silno potrebni; šolska postava pa za Dalmacijo in Gališko ne bode veljala. Za reguliranje Mure dovoli letos državni zbor 53000 fl. in Savinje 8000 fl. Česki poslanec Matuš je nasvetoval, naj se dosedanje kupčijske zbornice razdelijo na dve, namreč v kupčijske in obrtnijske zbornice, kajti do sedaj so tam trgovci prvo besedo imeli in se za potrebe in koristi obrtnikov malo brigali. — Koroški deželni šolski svet je baje od ministra Konrada vprašan, kaj misli storiti, da Slovenci dobijo slovenščine zmožnih učiteljev? Na južnem Tirolskem zopet Italijani močno rogovilijo in vla-

da je toraj ukazala uradnikom ostro postopati zoper rogovileže. — Na Ogerskem so v državnem zboru sprejeli postavbo zoper oderuhe ali lihvarje. Močno iznemirja ministre žalostna prikazen, da se vedno več ljudi iz dežele seli v Ameriko. So pač dače na Ogerskem uže prevelike, razsajanje Judov in magjarskih kričavev presilno. Največ izseljencev štejejo v Saroškeji županiji. — Katoliška gimnazija v Travniku šteje mnogo bosenskih dijakov; v Sarajevu nameravajo višjo bogoslovsko — filozofično šolo ustanoviti.

Vnanje države. Na Francoskem zmešnjavam ni konec. Republikanci hočejo v državnem zboru poslancev iztirati vse prince cesar Napoleonove in kraljevske burbonsko-orlejske rodbine pa ministri in predsednik Grevy in starešinstvo se temu protivi. Stari ministri so odstopili in nekov Fallieres je sestavil novo ministerstvo. V torek je zagovarjal prince pred poslanci pa so ga nezavednega iz zbornice morali odnesti, ker je omedleval. Francoska, freimaurerska republika je res v nevarnosti. — Nemški cesar je papežu pismu pisal in nekoliko obljubil katoličanom krivične postavbe dati spremeniti. Bismark je veliko se pogajal z ruskim velikim knezom Nikolajem in potem je telegraf imel veliko posla s telegrafiranjem na Dunaj, kder se je mudil ruski minister Giers. Pravijo, da so se Rusija, Nemčija in Avstrija porazumele. — Kronanje ruskega carja bode v Moskvi meseca maja. — V Rimu čepijo tudi zarotniki in sovražniki naše Avstrije, ki vedno kralja ščejuje v boj zoper nas. — Turki zahtevajo od ubogih Bolgarov v Rumeliji 27 milijonov frankov davka. Toliko deželica ne zmore. — Egipčanom se v osrednji Afriki res slaba godi. Nekov „krivi prerok“ Mahdi je v dveh letih 50—60.000 Egipčanov pobil in lani zopet uničil 3000 egipčanskih vojakov. — Izenadila je zopet ves svet novica, da so Angleži turškemu cesarstvu vzeli zopet velik kos dežele, namreč v Arabiji, 8 sultanov tamošnjih priznava angleško vrhovno oblast. Angleži so sedaj največji grabeži na sveti!

Za poduk in kratek čas.

Jezik v ljudskih šolah na Slovenskem.

(Odkritosrčna beseda slovensk. kmetu.)

Zapisal dr. Jos. Seruce.

II. Pri nas hočejo nekteri, naj se ne govori in uči otroku v tistih besedah, s kterimi doma učijo in govorijo starši! — Na mesto, da bi se v teh mladih letih vsa pozornost učiteljska obračala na to, da ubogemu otroku z najmanjšo težavo v glavo spravi vse ono, česar potrebuje za svoje življenje, hočejo pri otroku pretrgati

to vse in začnejo mu utepati, da se pravi hiša po nemški Hans, pes, Hund, ga učijo brbljati: ich gehe, du gehst, er geht, itd. in otrok spregovarja vse to, kakor da bi se rešetal, pa ne ve nič, kaj to pomeni. Otrok bere s časom gladko nemške besede, — duša pa ne čuti nič, ker besede ne odmevajo v srci. Ubogo majhno dete, če je še tako pridno in pametno, pač ne razume tuje besede, če prav se trudi dan za dnevom! Če bi pa tisto se reklo mu ali čitalo v maternem jeziku, kako hitro bi vse razumelo. Koliko krat bi se z veseljem spominjalo, da je to in to že doma tudi čulo ali videlo!

Ubogi naši otroci, od njih hočejo, da se jim uboga glavica zmoti uže v času, ko še itak ne znajo prav misliti, v času, kedar bi mogla skrbna in rahla roka napeljavati na vse lepo, dobro in pobožno in na premišljevanje o vseh stvareh. Na mesto tega pa se začne babilonska zmotnjava z rešetanjem, kakor: „ich wäre gewesen, du wärest gewesen itd. In tako hočejo deco trpinčiti po več let!

Bog nas varuj takega nauka. Zdi se mi, kakor da bi se s kamenom po glavicah tolklo ubogim otrokom!

K temu prevelikemu trpinčenju pa še pride to, da otrok od vsega tega nič nima. Nemščina se ni prejela pri otroku. Nihče ne more trditi, da bi slovenski otrok, zapustivši takšno nemško ali na pol nemško ljudsko šolo bilo pozneje v stanu, brati z razumom nemških knjig ali časopisov.

Doma pozabijo otroci hitro tistih par nemških besed, kterih so jim vbili v glavico, in ne ostane jim dostikrat nič v spominu, kakor to, da se jim je na ogled stavil nemški jezik, kakor nekaj prav imenitnega, slovenski materni jezik pa kakor nekaj prav malo vrednega! — Če se našemu otroku vedno s tako strogostjo sili nemščina, hitro zapazi, da učiteljem ni nič mar za slovenščino, posebno pa, če šolski nadzorniki pri skušnjah le največ vprašajo za znanjem nemškega jezika. Otroku se s tem dostikrat vcepi ali hoče vcepiti nekšno zaničevanje maternega jezika, — tistega jezika, v katerem edinem otroku oča in mati dajajo svoje dobre nauke in zapovedi, v katerem vsi molimo k Bogu!

Ljubi slovenski starši! V tem tiči nekaj silno napačnega in nevarnega. Ako se otrok odstrani od maternega jezika in se mu hvali tudi jezik, ako se otrok začne bahati, da zna nekaj besed drugega jezika, — se mu gotovo vzame tudi najboljše otročje čutje do svojih slovenskih staršev in do njihovih prostih domačih naukov. Otrok se odstrani od dobrih šeg in izgledov svojih staršev in tako se s tujčino v premladih letih ne samo skvari naravna pamet, ampak popači se mu tudi nedolžno staršem uklonjeno otročje srce! Ta moralična škoda se ne more nikoli dosti prevdarjati.